

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус дисципліни “Ділова українська мова”

1. Профіль дисципліни

Кафедра іноземних мов	Освітній ступінь – перший (бакалаврський) Галузь знань: 10 «Природничі науки» Спеціальність: 101 «Екологія» Освітньо-професійна програма: Екологія Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки – 1-й, семестр –1-й Компонент освітньої програми: обов’язкова Цикл підготовки: загальний Мова викладання: українська
------------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач	Плечко Антоніна Андріївна
Профайл викладача	https://polissiauniver.edu.ua
Контактна інформація	Тел.: +38(096)4400049, E-mail: antoniaukr40@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	URL: http://185.25.118.66/course/view.php?id=2270
Консультації	Онлайн консультації через Zoom, Viber

3. Анотація до дисципліни

Курс «Ділова українська мова» є обов’язковою навчальною дисципліною циклу загальної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) освітнього ступеню. Дисципліна викладається в 1-му семестрі першого року навчання, розрахована на 120 годин (4 кредити) на денній та заочній формах і має відповідно 10/2 год. лекційних занять, 38/4 год. практичних занять; формою підсумкового контролю є залік. Навчальні модулі охоплюють широкий спектр культуромовних, соціокультурних, мовно-психологічних проблем, зокрема таких як: професійна комунікація та мова ділових паперів; культуромовні та етичні основи професійного спілкування; наукова комунікація як складник фахової діяльності; текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації, культура писемного мовлення.

Актуальність курсу зумовлена вимогами сучасної освіти до професійно-мовленнєвої підготовки конкурентноспроможного фахівця, яка ґрунтується на компетентнісному й особистісно орієнтованому підходах.

4. Мета та цілі дисципліни

Мета навчальної дисципліни циклу загальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів освітнього ступеню бакалавра професійної комунікативної компетентності як особистісної якості.

Відповідно до мети *цілями* курсу є формування: 1) систематизованих знань про мову як найвище надбання цивілізації; 2) знань про правила мовного спілкування та основи ораторського мистецтва; 3) знань про норми сучасної української літературної мови, умінь і навичок оптимального використання цих знань у професійному спілкуванні, у публічному мовленні; спроможності до рефлексії, розвинутого "чуття мови"; 4) умінь і навичок правильної побудови зв’язних текстів, зумовлених потребами професійної комунікації; 5) умінь коректно користуватися якісними інформаційно-довідковими джерелами для українськомовного самонавчання і самовдосконалення, а також у науково-дослідницькій діяльності.

Компетентності

ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

5. Організація навчання

5.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	10	2
Практичні	38	4
Самостійна робота	72	114

5.2. Формат дисципліни

Формат проведення занять із дисципліни – змішаний (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle), дистанційний – для денної форми навчання.

Для заочної форми навчання – поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

5.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин			Кількість год.		
			Денна форма			Заочна форма		
			Л.	Пр.	Сам.	Л.	Пр.	Сам.
Модуль 1 (М1). Професійна комунікація та мова ділових паперів								
1	T1	Тема 1. Державна мова у професійному дискурсі. Предмет і завдання курсу, його історичні основи. Функції мови. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Мовні норми. Типологія мовних норм. Мова професійного (ділового) спілкування як функціональний різновид української літературної мови.	2	4	6	2	10	
2	T2	Документ як засіб професійно-мовленнєвої комунікації. Поняття документа. Критерії класифікації документів. Національний стандарт України. Поняття бланка і формуляра. Реквізити документа. Віза. Резолюція. Затвердження та погодження документів. Вимоги до тексту документа. Документація щодо особового складу: заява, автобіографія, резюме, характеристика, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка. Довідково-інформаційні документи: довідка,	2	6	6	2	14	

		службові записки, звіт та ін. Організаційно-розпорядчі документи: наказ, інструкція та ін. Господарсько-договірні та обліково-фінансова документація: договір, накладна та ін.						
Модуль 2 (М2). Культуромовні та етичні основи професійного спілкування								
3	T1	Основи культури української мови. Мова й культура мовлення в житті комунікатора. Комунікативні ознаки мовлення. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Етикет ділового спілкування. Стандартні етикетні ситуації.	2	4	8		2	10
4	T2	Риторична компетентність фахівця. Риторика – мистецтво красномовства. Риторичний глосарій. Відомості з історії риторики. Публічний виступ (промова) як показник рівня риторичної компетентності фахівця-професіонала.		4	12			10
Модуль 3 (М3). Наукова комунікація як складник фахової діяльності								
5	T1	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового й розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовно-професійної діяльності.	2	4	7			10
6	T2	Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові. Мова науки – значення, функції. Наукове спілкування і мовленнєва культура науковця. З історії української наукової мови. Формування та розвиток загальнонаукової і галузевої термінології.		2	7			10
7	T3	Особливості професійного наукового викладу думки. Науковий доробок студентів як складник науково-технічного потенціалу закладу вищої освіти. Форми науково-дослідної роботи: участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, у роботі наукових гуртків і проблемних груп, написання кваліфікаційної роботи. Правила мовного оформлення результатів наукового дослідження за фахом (анотація, конспект, наукова стаття, реферат, тези, дипломна робота бакалавра, магістерська робота).	2	4	6			10
Модуль 4 (М4). Текст як форма реалізації професійно-мовленнєвої комунікації. Культура писемного мовлення.								

8	T1	Основи українського правопису. Історичні засади та структура чинного українського правопису. Основні правила орфографії та пунктуації.	6	10			22	
	T2							
9	T2	Переклад та редагування текстів професійного спрямування Переклад та редагування як складні види мовленнєвої діяльності. Види перекладу. Особливості редагування фахових текстів.	2	10			18	
Разом:			10	38	72	2	4	114

5.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни	<i>Участь у роботі впродовж семестру / залік – 60 / 40</i>
Підсумковий контроль результатів навчання	<p>Підсумковий контроль результатів навчання здійснюється на підставі проведення заліку у формі тестування за програмою навчальної дисципліни. Тестові завдання дозволяють перевірити розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами. Тестові питання теоретичного та практичного спрямування передбачають вирішення професійно-педагогічних завдань й дозволяють діагностувати рівень підготовки здобувача та рівень його компетентностей з навчальної дисципліни. Підсумкові бали за залік (округлені до цілого числа) складаються із суми балів за відповіді на тестові питання. Мінімально можлива кількість балів, отриманих на заліку, дорівнює 24, максимальна можлива – 40.</p> <p>Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю. При цьому враховується вага кожної активності здобувача (лекції – 5 б., практичні заняття – 19 б., самостійна робота – 16 б., МКР – 20 б.). Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу виконання начальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти не може бути допущений до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 36 – 60 балам.
Критерії оцінювання	<i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 90-100 балів, рівень компетентності – високий (творчий), оцінка за національною шкалою – «зараховано».</i> Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

	<p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 82-89 балів, рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Оцінка за національною шкалою – «зараховано». Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.</i></p> <p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 75-81 бал, рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний). Оцінка за національною шкалою – «зараховано». Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.</i></p> <p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 64-74 бали, рівень компетентності – середній (репродуктивний). Оцінка за національною шкалою – «зараховано». Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних Положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.</i></p> <p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 60-63 бали, рівень компетентності – середній (репродуктивний). Оцінка за національною шкалою – «зараховано». Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.</i></p> <p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 35-59 балів, рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний). Оцінка за національною шкалою – «не зараховано». Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.</i></p> <p><i>Сума балів за 100 бальною шкалою: 1-34 бали, рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний). Оцінка за національною шкалою – «не зараховано». Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.</i></p> <p>Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що здобувач має певні знання, передбачені у програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень здобувач пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни; виконання практичних /індивідуальних завдань значно формалізовано (є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи). Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість набраних балів складає 60 % від максимальної кількості, отриманої під час вивчення дисципліни – 36 балів.</p>
--	---

Система оцінювання результатів навчання

Вид роботи	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
------------	----------------------------	-----------------------------

Лекції	5	10
Практичні заняття та самостійна робота	19	30
Модульна контрольна робота*	12	20
Разом:	36	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20 % від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
ПР 14	Лк 1,3, Пр1-2, 8-9, 11-17,Ср 1-9.	12	20
ПР 15	Лк 4, Пр 10, 18, Ср 10-12	12	20
ПР 20	Лк 2,5, Пр 3-7, Ср 13-18.	12	20
Разом:		36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / контрольних / індивідуальних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

6. Результати навчання

Результатами навчання передбачено сформованість вмінь:

ПР 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПР 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проєктів.

ПР 20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

7. Пререквізити

Передумовами для успішного вивчення курсу «Ділова українська мова» та опанування компетентностями є володіння здобувачем навчальним матеріалом із предметів базової та профільної середньої освіти, а також із дисциплін циклів загальнонаукової та професійної підготовки (1-й семестр). Зокрема здобувач повинен мати теоретичні знання з української мови і літератури, історії та культури України, ділової іноземної мови; уміти ефективно спілкуватися державною мовою, представляти інформацію у зручний та зрозумілий спосіб усно і письмово; уміти застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

8. Політики дисципліни

Політики дисципліни спираються на: 1) Закон України «Про вищу освіту», 2) концепцію освітньої діяльності, окреслену Статутом Поліського національного університету, зокрема йдеться про впровадження дистанційних технологій в освітній процес; створення умов для здобуття якісної освіти осіб з інвалідністю; впровадження системи заходів, спрямованих на підвищення об'єктивності оцінювання в університеті, використання інформаційно-комунікативних технологій в оцінюванні; 3) Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату в Поліському національному університеті, зокрема йдеться про заходи щодо інформування наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти, здобувачів наукового ступеня, аспірантів, докторантів про необхідність дотримання норм цитування.

9. Технічне та програмне забезпечення

Лекційні та практичні заняття проводяться з використанням ресурсів мережі Інтернет, а також обладнання (ноутбук, проєктор).

Ефективному управлінню освітньою діяльністю сприяють: Єдина державна електронна база з питань освіти; пакет «Деканат», який включає модуль «Навчальний план», модуль «Навчальний процес» і модуль «Розклад»; система дистанційного навчання на платформі Moodle для організації самостійної роботи студентів; електронний архів; комп'ютерна мережа.

10. Література, необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна:

1. Климова К. Я. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів-словесників. Житомир: Вид-во Поліського національного університету. 2020. 260 с.
2. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : ПП «Рута», 2010. 560 с.
3. Курс лекцій з української мови (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей університетів очної та дистанційної форм освіти / К. Я. Климова, І. В. Голубовська, Н. Д. Охріменко, О. А. Левківська; за ред. К. Я. Климової. Житомир : ПП «Рута», 2011. 115 с.
4. Плечко А. А. Тести для підсумкового контролю з української мови за професійним спрямуванням для студентів денної форми навчання ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2010. 93 с.
5. Плечко А. А., Білошицька З. А. Методичні рекомендації «Контрольні роботи з української мови за професійним спрямуванням для студентів заочної форми навчання ЖНАЕУ». Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2014. 36 с.
6. Плечко А. А., Білошицька З. А. Тексти для редагування з української мови за професійним спрямуванням для студентів інженерно-технічного факультету ЖНАЕУ. Житомир : Вид-во ЖНАЕУ, 2013. 28 с.
7. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів денної та заочної форм освіти / укладачі : І. В. Голубовська, О. А. Левківська, О. М. Марущак; за ред. І. В. Голубовської. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2014. 132 с.
8. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. К. : Алерта, 2019. 640 с.

Допоміжна:

1. Деякі питання документування управлінської діяльності. Постанова Кабінету Міністрів України № 55 від 17. 01. 2018 р. (чинна редакція від 04. 03.2020 р.). [URL://](#)

80aagahqwyibe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-sichnya-2018-deyaki-pitannya325819.html

2. Климова К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін. : за ред. О. А. Кучерук. К. : КНТ, 2016. 258 с.

3. Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації (ДСТУ 4163-2020). URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/Doc_007.pdf

4. Підгурська В. Ю. Культура фахового мовлення: навчальний посібник для самостійної роботи студентів нефілологічних спеціальностей. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 200 с.

Інформаційні ресурси:

Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського національного університету, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича, інституційний репозитарій Поліського національного університету.

Викладач Антоніна ПЛЕЧКО

Гарант освітньої програми Тетяна ФЕДОНІУК

Декан факультету лісового господарства та екології Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ

Силабус затверджений на засіданні кафедри іноземних мов
Протокол № 03 від 01 вересня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри іноземних мов Катерина КЛИМОВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету лісового господарства та екології
Протокол № 1 від 02.09.2022 р.

Голова НМК факультету лісового господарства та екології Олександр КРАТІУК